

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 8. Vtrum Christus sibi meruerit dona gratiæ habitualia, & gloriam
animæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

bant gratiam propter illa, siue considerentur vt merita, siue vt solutio: ergo Christus meruit sibi Incarnationem, accipiendo nomen meriti, vt extendit se ad solutionem debiti: Nam quod est causa alicuius causa, est etiam causa effectus ipsius.

Patres non meruerunt Christi incarnatione de condigno.
Respondet & Dico Primò; Sancti illi non meruerunt nec potuerunt mereri Christi Incarnationem de condigno secundum legem ordinatam. Est communis Theologorum in 3. dist. 4. Primò; Quia nemo potest alteri mereri gratiam iustificationis ex condigno: ergo multo minus gratiam vnionis hypostatice. Secundò; Quia illi Sancti merebantur gratiam & gloriam suis meritis, & hoc erat primum ad equatum: ergo nullo modo gratiam vnionis, que est bonum sublimius. Tertiò; Quia Scriptura istud beneficium tribuit gratuite Dei dilectioni, & misericordie, & excludit omnia humana merita: quod argumentum omnino continet hanc veritatem. Secundum tamen potentiam absolutam potuissent illud mereri, non quidem omnino ex condigno; quia non poterant facere vllum opus dignum tanto premio; sed tamen ex quadam imperfecta iustitia: quia potuissent hanc gratiam vnionis promitti sub conditione operum bonorum, qualia puri homines cum gratia poterant prestare. Quia conditione impleta, fuisset debitum secundum quandam imperfectam rationem iustitie.

Sec de con-
gruo eius
impletio-
nem.
Dico Secundò; Patres meruerunt Christi Incarnationem ex congruo, non quidem proprie secundum suam substantiam; sed secundum quasdam suas circumstantias. Ita comunior sententia Doctorum, Alexandri 3. p. quest. 8. memb. 3. art. 2. D. Thomae, Bonauenture, Richardi, Gabrielis in 3. dist. 4. & multorum recentiorum.

Ratio est; Quia hoc meritum nihil aliud fuit, quam quadam dispositio, qua reddiderunt se pro humana conditione quodammodo dignos vt Deus impleret quod iam ante gratis promiserat. Atqui hoc nihil est aliud, quam mereri, vt non diu extrahatur promissio: implere enim promissum, nihil est aliud, quam non differre. Confirmatur; Quia nihil aliud significant voces Prophetarum. *Isaie 45. v. 8. Rogate cali desuper, & nubes pluant iustum; aperiat terra & germinet saluatorem: Quasi dicat; non amplius differatur iustus qui promissus est. Isaie 16. v. 1. Emitte Agnum, Domine, Dominator terre. Psal. 78. v. 8. Cito anticipent nos misericordia tua. Habacuc 2. v. 3. Veniens reuert, & non tardabit.* Neque enim mens Sanctorum erat impetrare a Deo tanti mysterij substantiam ordinari; sed cum scirent illud preordinatum gratis, petebant non differri, sed quam primum impleri. Confirmatur Secundò; Quia si proprie meruissent substantiam Incarnationis, etiam predestinationem eius meruissent; quod tamen dici non potest. Patet; Quia meritum, cum sit causa moralis, primò & immediate mouet intellectum & voluntatem eius apud quem mereris, vt ipse velit & ordinet fieri quod mereris.

Dices; Si impetrabant impletionem: ergo etiam substantiam: quia non potest impleri sine substantia mysterij. Resp. Negando Consequentiam proprie loquendo. Quod patet exemplis humanis. Quia si Rex promissit alicui regnum gratis, potest ille suis obsequijs mereri, vt Rex non differat diu impletionem promissam, etiam si non mereatur absolute ipsum regnum. Sic potest quis mereri solutionem ante terminum, non merendo ipsam re que solui-

tur, vt pote que iam sit debita. Meritum enim hoc, non respicit ipsam substantiam rei secundum se, sed solum coniunctionem eius cum hoc tempore; ipsa autem rei substantia fit ex vi prioris decreti vel promissionis. Sic Abraham meruit vt Christus ex ipsius femine nasceretur, vt aperte insinuat *Abraham meruit vt ex suo se-
Gen. 22. v. 18. Quia fecisti hanc rem, benedicentur in mine Chri-
femine tuo omnes Gentes: & B. Virgo meruit vt esset
Mater Dei: no quod Virgo aut Abraham hanc in-
tenderint, aut habuerint promissionem sub condi-
tione operis; sed quia sanctissimis operibus suis, se
quodammodo dignos pre ceteris reddiderunt, vt
Deus hoc mysterium per illos potius, quam per
alios impleret.*

Iuxta hanc sententiam, facile est explicare, quomodo Patres & Prophetę potuerunt mereri Christi Incarnationem, cum illorum meritum ex Christi Incarnatione penderet: nam non substantiam, sed solum impletionem Incarnationis meruerunt; id est, vt non differretur. Habuerunt autem gratiam ex Christi merito & Incarnatione; quatenus hec erat in preuisione diuina, tamquam absolute futura secundum suam substantiam ex vi decreti gratuiti. Nec obstat, quod Deus etiam preordinauerat hanc impletionem tali tempore futura: quia id ita preordinauerat, vt vellet dependere a Sanctorum precibus, tamquam conditione, sine qua, non esset tali tempore impleturus. Substantiam autem huius mysterij non sic preordinauit: non enim dici potest Christum non incarnandum fuisse, si Prophetę & Patres non orassent.

DVBIVM VIII.

Utrum Christus sibi meruerit dona gratia habitualia, & gloriam Animam?

Respondet breuiter, & Dico Primò; Si Anima Christi in principio conceptionis caruisset illa gratia, vel gloria; certum est quod eam meruisset. Probatur; Quia ideo nunc re ipsa meruit gloriam corporis, quia ea carebat: ergo si vel ad momentum caruisset gratiam habituali & gloria, etiam meruisset. Confirmatur; Quia opera ipsius, vel ratione solius dignitatis personę, erant sufficientia ad omnem illam gratiam & gloriam promerendam: ergo si precessissent, sine dubio eam meruissent.

Verum, quia supra q. 7. a. 12. dub. 3. ostensum est, Christum a primo instanti sue conceptionis, habuisse plenitudinem gratię, & gloriam animę: Dico Secundò; Christus in primo instanti potuit accipere diuinitus gratiam & gloriam ex suo merito; quod meritum, in eodem instanti temporis, prius tamen natura, poterat elicere. Est communis serē Doctorum, excepto Caietano, & quibusdam Thomistis. Ratio est; Quia nulla hic est repugnantia.

Ac Primum, quod Gratiam tunc potuerit accipere ex merito: Probatur; Quia gratia habitualis in Christo, non erat absolute prima gratia efficiens illum Deo grati; sed prior erat gratia vnionis, que per se sola erat sufficientissima ad merendum: sed in eodem instanti, quo quis habet gratiam primam, potest per illam mereri secundam, eamque simul accipere, vt patet, cum quis meretur augmentum gratię, quod in eodem momento datur: ergo per meritum ex gratia vnionis profectum, poterat mereri gratiam habitualē. Secundò; In eodem instanti, quo se disponit persona creata

L I ad gratiam

Abraham meruit vt ex suo se-
Gen. 22. v. 18. Quia fecisti hanc rem, benedicentur in mine Chri-
femine tuo omnes Gentes: & B. Virgo meruit vt esset
Mater Dei: no quod Virgo aut Abraham hanc in-
tenderint, aut habuerint promissionem sub condi-
tione operis; sed quia sanctissimis operibus suis, se
quodammodo dignos pre ceteris reddiderunt, vt
Deus hoc mysterium per illos potius, quam per
alios impleret.

31
Si his ca-
ruisset, me-
ruisset.

Potuit mo-
reri Gra-
tiam &
Gloriam
in primo
instanti
concep-
tio-
nis.

Prob. de
Gratia.

A simi-

ad gratiam iustificationis, per illam vltimam dispositionem meretur ex congruo illam gratiā quæ in eodem instanti datur: & quod meritum non fit ex condigno, est, quia nō supponitur persona grata. Atqui Christus potuit etiam accipere gratiam habitualem per propriam dispositionem (sicut D. Thomas & multi Doctores sentiunt de Angelis & Adamo:) ergo illa dispositio fuisse meritoria illius gratiæ; & quia supponebat personam iam gratam, fuisse meritoria ex condigno.

Prob. de Gloria.

Quod autem tunc etiam potuerit mereri Gloriam quæ in eodem instanti dabatur: Probatur Primò; Quia qui meretur gratiam, meretur etiam gloriam: ergo qui meretur primam gratiam habitualem, meretur etiam primam gloriam. Atqui hæc poterant simul dari; quia in Christo opus meritorium & gloria, non pugnant, sicut in nobis: nam ipsius meritum non erat ex fide, sed ex scientia infusa, quæ simul esse potest cum visione beatificā.

Potuisse Gloriam mereri non merendo Gratiam.

Secundò Probatur potuisse mereri gloriā, etiā non merendo gratiam: quia alij homines etiam si non mercantur primam gratiam iustificationis ex condigno, merentur tamen primam gloriam ex condigno: ergo idem potuit Christus, si intelligamus gratiam habitualem antecessisse ordine naturæ meritum, & per illam Christum liberè operatum prius naturā quàm acciperet gloriā; quod sine dubio fieri potuit.

In eodem instanti beatitudo & opus meritorium ex scientia infusa, simul esse possunt.

Tertiò; Nulla potest assignari ratio, cur non possit quis beatitudinem mereri, & illam in eodem instanti accipere, si meritum non fit ex fide, sed ex scientia infusa. Nō enim repugnat ex parte Dei, qui eodem momento quo fit meritum, accipit illud, & simul potest præmium reddere. Nec ex parte meriti aut præmij, quia in momento fiunt. Nec ex parte ordinis, quia est ordo causæ & effectus: vel dispositionis & formæ, quæ simul esse possunt.

Soluntur obiectiones.

Dices Primò; Meritum se habet vt via, præmium vt terminus: at fieri nequit vt aliquid sit simul in viā, & in termino, &c.

Respondeo; Nō repugnat viam simul esse cum termino, quando via est momentanea. Patet; Quia contritio est via ad gratiam sanctificantem, & tamen est simul tempore cum illā. Idem patet in merito augmenti gratiæ.

Dices Secundò, Ex D. Thoma 1. p. qu. 62. a. 4. Meritum gloriæ est ex gratiā imperfectā; gloria autem ex gratiā consummatā: ergo meritum gloriæ & gloria non possunt esse simul.

Respondeo; D. Thomas per gratiam imperfectam intelligit eam, quæ ex fide operatur: & hæc non potest simul esse cum gloria seu beatitudine. Verum in Christo non erat talis gratia imperfecta, non enim operabatur ex fide, sed ex clarā cognitione, quæ simul esse potest cum beatitudine.

32 Probabile est meruisse vitam que.

Dico Tertiò; Probabile est Christum re ipsā meruisse Gratiam & Gloriā Animæ. Neque hæc sententia vllam censuram meretur. Probatur Primò; Quia multi & graues Theologi id tenent. Guilielmus Altissiodorensis 3. parte summe tract. 1. c. 7. Albertus Magnus in 3. dist. 18. & ibidem aliquot alij, præsertim Scotistæ. Et Probatur; Quia in omnibus alijs Sanctis magna est perfectio habere beatitudinem, non solam vt hæreditatem ratione filiationis adoptiue; sed etiam vt præmium & coronam bonorum operum: ergo etiam

in Christo erit perfectio. Confirmatur; Quia ad Christi dignitatem pertinet, vt nulla sit beatitudo nec in ipso, nec in alijs hominibus, quæ non fit collata ex ipsius meritis. Secundò; idem probatur de Gratia: nam probabile est Christi Animam fuisse sanctificatam per propriam dispositionem, motumque liberi arbitrij: sicut multi sentiunt de Angelis & Adamo; & expressè docet D. Thomas infrā quæst. 34. art. 3: ergo illa dispositio ordine naturæ antecedebat & gratiam habitualem & gloriam: ergo erat meritoria omnium posteriorum donorum: sicut in nobis vltima dispositio est meritoria de condigno primæ gloriæ; cur similiter in Christo illa dispositio non erit meritoria etiam gratiæ, cum supponat subiectum gratum?

Dico Quartò; Probabilis tamen & verius est, 33 Christum non meruisse re ipsa gratiam habitua- *Probabilis tamen negatur de Gratia.* lem, aut alios habitus infusos.

Probatur; Quia hæc est communior sententia Doctorum cum Magistro dist. 18. Bonauenturæ, Scoti, Durandi, Richardi, Paludani, Gabrielis. Idem docet Canus lib. 12. de locis cap. 14.

Secundò Probatur; Quia nullus actus supernaturalis in Christo prior fuit ne quidem naturæ ordine, gratiā habituali: ergo illam non meruit. Nam meritum, saltem naturæ ordine, debuit antecedere præmium. Antecedens Probatur; Quia Anima Christi omnes actus suos semper perfectissimo modo fecit: ergo semper operata est ex habitu: nam perfectus modus operandi est, quando quis operatur ex principio intrinseco actui proportionato: hoc autem principium respectu actuum supernaturalium, est potentia animæ completa per habitum diuinum. Nam potentia nuda, solum habet vires inchoatas & dimidiatas ad huiusmodi actus; nec potest perfectè compleri nisi per dona habitualia. Confirmatur; Nam primus actus scientiæ infusæ, seu prima agnitio Dei supernaturalis ad meritum requisita, non potest perfectè modo haberi, nisi procedat ex lumine supernaturali infuso: ergo illa cognitio supponebat habitum vnde procederet. Similiter prima dilectio Dei, in qua primum meritum debebat procedere ex dono charitatis. Atqui habitus potentialium supponunt habitum gratiæ in essentiā animæ: sicut potentia supponunt existentiam; idque maximè in Christo, cui omnes habitus perfectissimo & maximè naturali ordine fuerunt infusi. Ergo gratiam & dona habitualia non meruit, sed prius naturā accepit, quàm meritum eliceret.

Probatur Tertiò; Quia tota gratia habitualis Animæ Christi, erat veluti proprietas connaturalis proueniens ex vñione cum Verbo: ergo sicut Anima secundum essentiam suam per se primò vñiebatur Verbo, & potentia tantum vñiebantur secundariò ipsi Verbo; ita etiam Anima prius naturā accipiebat gratiam à Verbo, quàm potentia: ac proinde non poterat illa gratia cadere sub meritum, cum omne meritum fiat per potentias animæ.

Denique; Quia habitualis gratia, vñā cum gratiā vñionis, erat principium omnis meriti: ergo non debebat cadere sub meritum. Confirmatur; Quia par erat, vt principium meriti, & omnis boni supernaturalis in genere humano, esset omnino perfectum, non solum quoad personam, sed etiam

Gratia habet se in- star proueniens ex vñione cum Verbo.

sed etiam quoad Animam, quæ est principium quo ipsius meriti. Sicut Adam erat omnino perfectus in bonis naturalibus.

Dices: Ergo Anima Christi non fuit sanctificata per proprium actum; quod tamen asserit D. Thomas infra q. 34. a. 3.

Anima Christi non fuit primò sanctificata per proprium actum.

Respondeo; Verè non fuisse sanctificatam per proprium actum, tamquã dispositionem quæ naturã prior sit infusione donorum habitualium: talis enim dispositio in voluntate non requiritur, nisi ad removendum impedimentum, scilicet affectum peccati; vel certè ad elevandam naturam ad statum supernaturalem; quarum neutrum locum habet in Christo. Deinde; Talis dispositio non potest elici ab habitu gratiæ, & sic imperfecto modo fieret, qui non est tribuendus Christo: Actus enim qui prior est habitu, ut dispositio, non potest elici ab habitu ad quem disponit: hoc enim contradiçtionem implicat, quiddid Thomistæ dicant. D. Thomas autem tantum vult dicere Christum sanctificatum per motum liberi arbitrij, qui erat tamquam dispositio manans ab illã gratiã, non tamen preparans ad illam gratiam; sed efficiens ut gratia illa connaturali modo conferretur: itaque erat dispositio non preparans, sed ornans.

34 Verius etiam negatur de gloria.

Dico Quintò; Verius etiam est Christum habuisse gloriã Animæ sine proprijs meritis. Primò, Quia hæc est communior sententia Doctorum. Secundò, Quia primus actus supernaturalis, qui fuit in intellectu Animæ Christi, erat ipsa visio beata: ergo omne meritum supponebat visionem beatificam. Patet Consequentia; Quia omne meritum fundatur in cognitione supernaturali, eamque supponit: ergo si visio est prima cognitio supernaturalis in Anima Christi, meritum supponit illam, non autem meretur illam.

Primus actus Anima Christi fuit visio beatificæ.

Antecedens Probatur Primò, Quia gratia habitualis cum suis virtutibus annexis fuit prior ordine naturæ actui & merito: ergo etiam lumen gloriæ fuit prius actu supernaturali & merito: nam vna ex virtutibus quæ maximè comitatur gratiam consummatam, est lumen gloriæ: imò videtur esse absolutè prima virtus. Nam sicut intellectus est prima potentia animæ, ita virtus illa quã intellectus elevatur supernaturaliter, est prima veluti potentia gratiæ in essentiã animæ existentis. Et quoniam in statu imperfecto virtus qua elevatur intellectus, sit fides, tamen in statu gratiæ perfectæ prima virtus est lumen gloriæ. Nunc ulterius: Si lumen gloriæ est prima virtus annexa gratiæ consummate: ergo visio beata est primus actus, qui ordine naturæ fuit in intellectu Animæ Christi. Patet Consequentia; Quia primus actus maximè connaturalis lumen gloriæ, est visio Dei, qui est ipsius primarium obiectum intimè præsens: sicut primus actus, & maximè connaturalis lumen Angelico, est visio essentiæ Angelicæ.

Secundò Probatur Antecedens, Quia ad perfectionem Christi spectat, ut primus eius intuitus fuerit in divinam essentiã, ut ab illã hauriat quodammodò omnem aliam scientiam. Sic enim intellectus Animæ Christi erit similior intellectui divino, qui primò fertur in divinam essentiã, & ab hac ad reliqua. Confirmatur; Quia cum tota illa scientia supernaturalis fuerit Christo debita, & quasi connaturalis; non erat

conueniens ut ipse procederet in illã ab imperfecto ad perfectum, sed debuit à perfectiori initium sumere.

Ex his solui possunt Argumenta facta pro tertiã propositione: nam cetera non sunt paria, ut ibi supponitur. Patet etiam, Quo modo intelligenda sit Ratio D. Thomæ; nempe: Meritum beatitudinis & beatitudo non possunt esse simul; Meritum enim ex naturã suã est ex gratiã imperfectã, id est, operante per fidem: quòd si detur aliquod meritum non fundatum in fide, iam illud supponet visionem beatificam; quia supponit aliquam scientiam supernaturalem clarã, quæ non datur, nisi ratione status beatifici. Vnde tale meritum non potest esse meritum respectu visionis beatæ, cum illam supponat.

DVBIVM IX.

Utrum Christus sibi meruerit Corporis gloriam, & Nominis exaltationem?

Calvinus lib. 2. Instit. c. 16. §. ult. reprehensis primò Theologis tamquam curiosis & temerarijs, quòd hæc inquirant; tenet partem negantem. Primò, Quia si aliquid sibi meruisset, propter se potius quàm propter nos venisset, cum tamen Scriptura vbique doceat illum nobis datum, nobis venisse, nobis meruisse. Secundò, Frigeret illa demonstratio charitatis, de quã Apostolus ad Romanos 5. vbi pro inimicis mortuus dicitur. Tertiò, Quia non potest esse tantum meritum ut homo fiat Iudex mundi, caput hominum & Angelorum.

35 Calvinus negat.

Respondeo & Dico Primò, Christus Passione suã meruit gloriam sui corporis. Est fide certa. Probatur; Ad Philip. 2. v. 8. Humiliavit semetipsum factus obediens vsque ad mortem: propter quod & Deus exaltavit illum &c.

Meruit gloriam corporis.

Respondet Calvinus, Propter, non significare causam, sed consequentiam; hoc sensu: Christus primò passus est, deinde exaltatus. Sic etiam exponit illud Lucæ 24. v. 26. Oportebat pati Christum, & sic, id est, hoc ordine, inquit, intrare in gloriam suam.

Responsio Calvinus.

Sed contrã; Quia etiã in illo Lucæ significatur causa: sicut cum dicimus, Oportet currere, & sic accipere brauium. Quòd autem illud Propter, significet causam; Patet, Tum ex communi modo loquendi, & vocis proprietate: tum ex illo ad Hebr. 2. v. 9. Videmus IESUM propter passionem mortis gloriæ & honore coronatum. Vbi etiam nomine, Corona, insinuat præmiũ & merces, ac proinde meritum in passione. Denique omnes Interpretes volunt significari meritum & causam: Chrysostomus, Theophylactus, Occumenius, Ambrosius, Beda, Anselmus, &c. Vnde patet hanc esse communem sententiam Patrũ. Quibus accedunt omnes Doctores cũ Magistro in 3. d. 18. Nec Scotus dissentit ab alijs, nisi modo loquendi. Ratio est, Quia in Christo cõcurrant omnia necessaria ad meritum huius gloriæ corporis; eratque perfectius eam mereri, quàm nõ mereri, nec vllam aliã perfectionem excludit. Hinc sequitur, Christum meruisse suam Resurrectionem, & omnes dotes corporis gloriosi. Item ablatione omnis tristitiæ, & capacitatis tristitiæ in Animã: iuxta illud Psal. 44. v. 8. Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem; propterea vinxit te Deus, Deus tuus oleo letitiæ.

Refellit.

Item meruit Resurrectionem, Dotes corporis gloriosi, & ablationem tristitiæ.

L l ij Dico